

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри підприємництва
і торгівлі

Протокол № 2 від 02.09. 2019 р.
Зав. кафедри

 С.В. Волошина

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА»

(заочна форма навчання)

Кількість кредитів ECTS 5 /4

Розробник: Волошина С.В.,
доцент кафедри
підприємництва
і торгівлі, к.е.н., доцент

2019 – 2020 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни*
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	обов'язкова для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	5 / 4
Загальна кількість годин	150 / 120
Кількість модулів	1
Лекції, годин	6 / 8
Практичні / семінарські, годин	8 / 6
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	136/106
Вид контролю	екзамен

Примітка. У чисельнику – для гр. зПТБД-16, у знаменнику – для гр. зПТБД-17с-К

2. Програма дисципліни

Мета: формування системи теоретичних знань щодо особливостей економічної поведінки торговельного підприємства і практичних навичок з оцінювання його економічних ресурсів, результатів та ефективності діяльності.

Завдання:

- формування знань щодо сутності ринку товарів і послуг, ролі і значення торгівлі в національній економіці, особливостей формування економічних ресурсів торговельного підприємства;

- оволодіння методичними підходами до оцінювання економічних ресурсів торговельного підприємства, його результатів, витрат та ефективності діяльності;

- опанування особливостями формування товарообороту підприємств оптової і роздрібною торгівлі та ресторанного господарства;

- набуття вмінь оцінювання економічних ресурсів торговельного підприємства, його результатів, витрат та ефективності діяльності;

- формування навичок визначення шляхів підвищення ефективності діяльності торговельного підприємства.

Предмет дисципліни: конкретні форми виявлення дії економічних законів і закономірностей розвитку суспільного виробництва в господарській діяльності торговельного підприємства.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Ринок товарів і послуг та його оцінювання.
2. Роль і значення торгівлі в національній економіці.
3. Особливості формування і використання економічних ресурсів торговельного підприємства та їх оцінка.

4. Роздрібний товарооборот.
5. Оптовий товарооборот.
6. Продукція і товарооборот підприємств ресторанного господарства.
7. Витрати обігу торговельного підприємства.
8. Фінансово-економічні результати діяльності торговельного підприємства.
9. Ефективність діяльності торговельного підприємства.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин*				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Торгівля як галузь національної економіки					
Тема 1. Ринок товарів і послуг та його оцінювання	14,5/10,5	0,5	-	-	14/10
Тема 2. Роль і значення торгівлі в національній економіці	14,5/10,5	0,5	-	-	14/10
Тема 3. Особливості формування і використання економічних ресурсів торговельного підприємства та їх оцінка	17/13	1	2	-	14/10
Теми 1-3. Модульний контроль 1	5/8	-	-	-	5/8
Разом за змістовим модулем 1	51/42	2	2	-	47/38
Змістовий модуль 2. Продукція, товарооборот та ефективність діяльності торговельного підприємства					
Тема 4. Роздрібний товарооборот	16/11	1	1/-	-	14/10
Тема 5. Оптовий товарооборот	16/11	1	1/-	-	14/10
Тема 6. Продукція і товарооборот підприємств ресторанного господарства	14/10	-	-	-	14/10
Тема 7. Витрати обігу торговельного підприємства	17/13	1	2	-	14/10
Тема 8. Фінансово-економічні результати діяльності торговельного підприємства	16/12	1	1	-	14/10
Тема 9. Ефективність діяльності торговельного підприємства	15/13	-/2	1	-	14/10
Теми 4-9. Модульний контроль 2	5/8	-	-	-	5/8
Разом за змістовим модулем 2	99/78	4 / 6	6 / 4	-	89/68
Усього годин	150 / 120	6 / 8	8 / 6	-	136 / 106

Примітка. У чисельнику – для гр. зПТБД-16, у знаменнику – для гр. зПТБД-17с-К

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського (практичного) заняття	Кількість годин*
1	Практичне заняття. Тема 3. Особливості формування і використання економічних ресурсів торговельного підприємства та їх оцінка	2
2	Практичне заняття. Тема 4. Роздрібний товарооборот. Тема 5. Оптовий товарооборот	2/-
3	Практичне заняття. Теми 7. Витрати обігу торговельного підприємства.	2
4	Практичне заняття. Теми 8. Фінансово-економічні результати діяльності торговельного підприємства. Теми 9. Ефективність діяльності торговельного підприємства.	2
Разом		8 / 6

Примітка. У чисельнику – для гр. зПТБД-16, у знаменнику – для гр. зПТБД-17с-К

5. Індивідуальні завдання

1. На підставі опрацювання статистичної інформації (див. сайти головних управлінь статистики областей України) складіть аналітичну довідку щодо стану внутрішньої торгівлі окремої області за 3 останніх роки згідно завдання, яке викладене на стор. 50-51 методичних вказівок до вивчення дисципліни.

Перелік видів торгівлі та областей України для виконання індивідуального завдання (варіанти завдань відповідно до порядкового номеру прізвища студента в журналі академгрупи) такий:

Варіант 1: роздрібна торгівля, Дніпропетровська область;

Варіант 2: оптова торгівля, Дніпропетровська область;

Варіант 3: роздрібна торгівля, Донецька область;

Варіант 4: оптова торгівля, Донецька область;

Варіант 5: роздрібна торгівля, Львівська область;

Варіант 6: оптова торгівля, Львівська область;

Варіант 7: роздрібна торгівля, Запорізька область;

Варіант 8: оптова торгівля, Запорізька область;

Варіант 9: роздрібна торгівля, Харківська область;

Варіант 10: оптова торгівля, Харківська область;

Варіант 11: роздрібна торгівля, Херсонська область;

Варіант 12: оптова торгівля, Херсонська область;

Варіант 13: роздрібна торгівля, Одеська область;

Варіант 14: оптова торгівля, Одеська область;

Варіант 15: роздрібна торгівля, Волинська область;

Варіант 16: оптова торгівля, Волинська область;

Варіант 17: роздрібна торгівля, Чернівецька область;

Варіант 18: оптова торгівля, Чернівецька область;

Варіант 19: роздрібна торгівля, Хмельницька область;

Варіант 20: оптова торгівля, Хмельницька область.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи*	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Торгівля як галузь національної економіки	47/38	1.Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для вивчення питань: ринок товарів і послуг та його оцінювання; роль і значення торгівлі в національній економіці; торгівля як галузь національної економіки; особливості формування і використання економічних ресурсів торговельного підприємства та їх оцінка. Джерела [1-11]. 2.Самотестування.	Тестування
Змістовий модуль 2. Продукція, товарооборот та ефективність діяльності торговельного підприємства	89/68	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для вивчення питань: роздрібний товарооборот; оптовий товарооборот; продукція і товарооборот підприємств ресторанного господарства; витрати обігу торговельного підприємства; фінансово-економічні результати діяльності торговельного підприємства; ефективність діяльності торговельного підприємства. Джерела [1-5; 7-16; 18-20]. 2. Самотестування. 3. Підготовка індивідуального завдання	Тестування, виконання індивідуального завдання

Примітка. У чисельнику – для гр. зПТБД-16, у знаменнику – для гр. зПТБД-17с-К

7. Результати навчання

1.	Знання сутності ринку товарів і послуг ролі і значення торгівлі в національній економіці, особливостей формування економічних ресурсів торговельного підприємства
2.	Розуміння особливостей формування товарообороту підприємств оптової і роздрібної торгівлі та ресторанного господарства
3.	Розуміння методичних підходів до оцінювання економічних ресурсів торговельного підприємства його результатів витрат та ефективності діяльності
4.	Уміння оцінювати економічні ресурси торговельного підприємства його результати, витрати та ефективність діяльності
5.	Уміння визначати шляхи підвищення ефективності діяльності торговельного підприємства

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
10	25	15		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

9. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні рекомендації для вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

10. Рекомендована література

Основна

1. Волошина С.В. Економіка торговельного підприємства : курс лекцій / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі; С.В. Волошина. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 93 с.

2. Власова Н.О. Економіка торгівлі: навч. посіб. / Н.О. Власова, М.В. Чорна, В.А. Гросул та ін. – Х.: ТОВ «Видавництво «СВІТ КНИГ», 2014. - 520 с.

3. Фролова Л.В. Економіка торговельного підприємства: компендіум і практикум: навч. посіб. / Л.В. Фролова, Т.В. Кореніцина, Л.В. Шаруга. - Донецьк: ДонНУЕТ, 2013. - 248с.

4. Соламатин А.Н. Экономика, анализ и планирование на предприятии торговли: учеб. / Под ред. А.Н. Соломатина. – СПб: Питер, 2009. – 560 с.

5. Протопопова В.О. Економіка торговельного підприємства: навч. посіб. / В.О. Протопопова, М. І. Головінов та ін. - Донецьк: ДонНУЕТ, 2012. - 335 с.

6. Мазаракі А.А. Економіка торговельного підприємства / А.А. Мазаракі, Л.О. Логіненко, Н.Н. Ушакова ; під ред. Н.М. Ушакової. - К.: Хрещатик, 1999 . - 800 с.

7. Фролова Л.В. Экономика торгового предприятия: уч. пособ. / Фролова

Л.В., Головинов Н.И., Воскобоева Е.В., Шаруга Л.В. – Донецк: ДонНУЭТ, 2010. – 274 с.

8. Марцин В.С. Економіка торгівлі: підруч. / В.С. Марцин. – К: Знання, 2006. – 402 с.

9. Валевиц Р.П. Экономика торгового предприятия: уч. пособ. / Р.П. Валевиц. – Минск: Высшейш. шк., 2006. – 367 с.

10. Лігоненко Л.О. Економіка торгівлі (у рисунках, схемах та таблицях): навч. посіб. / Л.О. Лігоненко, А.М. Носуліч, Н.М. Новікова. - К.: КНЕУ, 2014. - 228 с.

11. Лігоненко Л.О. Економіка торговельного підприємства: методика розв'язання практичних завдань: навч. посіб. / Л.О. Лігоненко, І.В. Височин. – К.: КНЕУ, 2010. - 456 с.

Допоміжна

12. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. №2755-VI : за станом на 01.01.2017р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. №73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

14. Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності / Наказ Міністерства економіки України від 02.03.2010р. №226. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://me.gov.ua>.

15. Методические рекомендации по определению рациональных товарных запасов на предприятиях розничной торговли. – К., 1990.

16. Национальный стандарт Украины ДСТУ 4281:2004 “Заведения ресторанного хозяйства. Классификация” /Приказ Держспоживстандарту от 31.03.2004г. №59. - К., 2004.

17. Ушакова П.Н. Управління прибутком торговельного підприємства / П.Н. Ушакова, Л.А. Кукурудза. – К., 1993.

18. Данько Т.П. Управление торговлей: учеб. / Т.П. Данько, З.М. Окрут, Н.З. Скомарцев. – М.: Экономика, 1985. – 246 с.

19. Аветисова А.А. Экономика ресторанного хозяйства: учеб. – Донецк: ДонНУЭТ, 2007. – 317 с.

20. Яковлев Ю.П. Економіка торгівлі з використанням інформаційних технологій: навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 376 с.

Інформаційні ресурси

21. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

22. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.

23. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>

24. Научная электронная библиотека «Киберленинка» [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.cyberleninka.ru>

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри ПiТ

С.В. Волошина

**КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА»**

для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (гр. зПТБД-16)

№	Назва змістового модулю	Кількість годин за видами занять та період вивчення дисципліни						Дата поточного контролю
		Лекції		Практичні		Самостійна робота		
		год.	дата	год.	дата	год.	дата	
1	Змістовий модуль 1. Торгівля як галузь національної економіки	2	Жовтень 2019 року	2	Жовтень 2019 року	47	Листопад 2019 року	01.12.2019 р.
2	Змістовий модуль 2. Продукція, товарооборот та ефективність діяльності торговельного підприємства	4		6		89	Грудень 2019 року – січень 2020 року	15.01.2020 р.
3	Індивідуальне завдання						15.01.2020 р.	

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри ПiТ

_____ С.В. Волошина

**КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА»**

для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (гр. ЗПТБД-17с-К)

№	Назва змістового модулю	Кількість годин за видами занять та період вивчення дисципліни						Дата поточного контролю
		Лекції		Практичні		Самостійна робота		
		год.	дата	год.	дата	год.	дата	
1	Змістовий модуль 1. Торгівля як галузь національної економіки	2	Жовтень 2019 року	2	Жовтень 2019 року	38	Листопад 2019 року	05.12.2019 р.
2	Змістовий модуль 2. Продукція, товарооборот та ефективність діяльності торговельного підприємства	6		4		68	Грудень 2019 року – січень 2020 року	17.01.2020 р.
3	Індивідуальне завдання							17.01.2020 р.